

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Волинський національний університет імені Лесі Українки
Факультет міжнародних відносин
Кафедра міжнародних відносин

СИЛАБУС

вибіркового освітнього компонента

«Політична лімологія та безпека кордонів Європейського Союзу»

підготовки магістра

Луцьк – 2026

Силабус вибіркового освітнього компонента «Політична лімологія та безпека кордонів Європейського Союзу» підготовки магістра.

Розробник: Коцан Н.Н. - професор кафедри міжнародних відносин, доктор географічних наук, професор

Погоджено

Гарант освітньо-професійної програми:

доц. Пікулик О. Б.

Силабус освітнього компонента затверджено на засіданні кафедри міжнародних відносин, протокол № 7 від 30.01. 2026 р.

Завідувач кафедри:

доц. Вознюк Є.В.

I. Опис освітнього компонента

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітньо-професійна програма, освітній рівень	Характеристика освітнього компонента
Денна очна форма навчання	С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, С3 Міжнародні відносини, Міжнародні відносини та європейська інтеграція, Магістр	Вибірковий
Кількість годин/кредитів 120/4		Рік навчання 2-й
		Семестр 3-ий
		Лекції 10 год.
		Семінарські 14 год.
		Самостійна робота 88 год.
ІНДЗ: є		Консультації 8 год.
		Форма контролю: залік
Мова навчання	українська	

II. Інформація про викладача

ППП Коцан Наталія Несторівна

Науковий ступінь доктор географічних наук

Вчене звання професор

Посада професор кафедри міжнародних відносин

Контактна інформація kotsan.natalia@vnu.edu.ua

Дні занять: заняття проводять у відповідності до розкладу занять, що розміщений на сайті: <https://ps.vnu.edu.ua/cgi-bin/timetable.cgi>

III. Опис освітнього компонента

1. Анотація курсу

Освітній компонент «Політична лімологія та безпека кордонів Європейського Союзу» спрямований на формування уявлень про лімологію як науку про кордони. Здобувачі дізнаються про теоретичні основи формування, функціонування і безпеку кордонів Європейського Союзу; знатимуть особливості встановлення і функціонування кордону.

2. Мета і завдання освітнього компонента

Мета курсу: вивчення теоретичних основ лімології, практики формування, функціонування кордону, та його інституційного забезпечення, чинників, що впливають на безпеку Європейського кордону та формують імідж території (регіону).

Завдання курсу: у формуванні компетентностей щодо аналізу процесів встановлення та функціонування кордону, функціонування прикордонної та митної служб ЄС, виявлення чинників безпеки Європейського кордону.

3. Soft skills

У результаті вивчення вибіркового освітнього компонента «Політична лімологія та безпека кордонів Європейського Союзу» у здобувачів вищої освіти формуються такі ключові soft skills:

– критичне мислення та аналіз дезінформації, оскільки у контексті кордонів ЄС часто виникають «гібридні загрози» та інформаційні маніпуляції;

– навичка вирішення конфліктів, оскільки лімологія вивчає кордон не лише як лінію, а й як зону потенційної напруги;

- адаптивність та стресостійкість, політична ситуація на кордонах може швидко змінитися (як це було під час пандемії чи під час зернової проблеми на польсько-українському кордоні).

4. Структура освітнього компонента

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин					Форма контролю / Бали
	Усього	у тому числі				
		Лекції	Практ. (Семін.)	Консультації	Самостійна робота	
1	2	3	4	5	6	7
Змістовий модуль 1.						
Теоретико-методологічні основи політичної лімології та безпеки кордонів						
Тема 1. Концептуальні моделі й теорії державного кордону	11	1	1	1	8	ДС, ДБ 10
Тема 2. Державні кордони: суть та класифікація	10	1	1		8	ДС, ДБ 10
Тема 3. Теоретичні аспекти формування та функціонування кордонів	12	1	2	1	8	ДС, ДБ 10
Тема 4. Безпека кордонів та її інституційне забезпечення.	11	1	2		8	ДС, ДБ 10
Тема 5. Принципи й підходи до дослідження державних кордонів	12	1	2	1	8	ДС, ДБ, Р, РЗ/К 10
Тема 6. Методи й методики дослідження особливостей формування й функціонування державних кордонів	12	1	2	1	8	ДС, ДБ, Р, РЗ/К 10
Разом за змістовим модулем 1	68	6	10	4	48	60
Змістовий модуль 2.						
Формування, функціонування та безпека кордонів Європейського Союзу						
Тема 7. Встановлення та інституційно-правове забезпечення кордону ЄС	13	1	1	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ/К 10

Тема 8. Сучасні моделі охорони й функціонування кордону ЄС	13	1	1	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ/К 10
Тема 9. Кордони, прикордоння і ТКС	13	1	1	1	10	ДС, ДБ, Р, РЗ/К 10
Тема 10. Безпека кордонів ЄС	13	1	1	1	10	ДС, ДБ 10
Разом за змістовим модулем 2	52	4	4	4	40	40
Усього годин	120	10	14	8	88	100

Методи контролю*: ДС – дискусія, ДБ – дебати, Т – тести, ТР – тренінг, РЗ/К – розв’язування задач/кейсів, ІНДЗ/ІРС – індивідуальне завдання/індивідуальна робота здобувача освіти, РМГ – робота в малих групах, МКР/КР – модульна контрольна робота/ контрольна робота, Р – реферат, а також аналітична записка, аналітичне есе, аналіз твору тощо.

5. Завдання для самостійного опрацювання.

Самостійна робота включає в себе теоретичне вивчення питань, що стосуються тем лекційних занять, що не ввійшли в теоретичний курс, або ж були розглянуті дуже стисло, їх поглиблене опрацювання за рекомендованою літературою, а також виконання домашніх завдань з метою закріплення теоретичного матеріалу, опрацювання літератури для підготовки до семінарських занять і написання ІНДЗ.

Елементи самостійної роботи студента	К-сть годин
Опрацювання теоретичного матеріалу	30
Аналітичні завдання	20
Практичні завдання	14
Творчі завдання	12
Підготовка ІНДЗ	12
Загальна кількість годин	88

IV. Політика оцінювання

Політика викладача щодо здобувача освіти

Політика викладача щодо здобувачів освіти ґрунтується на принципах об’єктивності, прозорості, систематичності оцінювання та дотримання академічної доброчесності. Оцінювання навчальних досягнень здійснюється відповідно до силабуса ВОК та передбачає врахування всіх видів навчальної діяльності здобувача освіти протягом семестру.

Відвідування занять є обов’язковим компонентом оцінювання. Активна участь у лекційних і семінарських заняттях, виконання завдань, участь в

дискусіях та демонстрація підготовленості до занять позитивно впливають на підсумкову оцінку.

За об'єктивних причин (наприклад, хвороба, міжнародне стажування, участь у наукових заходах, волонтерська діяльність тощо) навчання може відбуватись у цей період в онлайн-формі або за індивідуальним навчальним планом за погодженням із викладачем. Поважні причини мають бути підтверджені відповідними документами.

Політика щодо академічної доброчесності.

Нульова терпимість до списування. Плагіат та списування під час виконання письмових завдань та ІНДЗ (зокрема, із використанням мобільних девайсів) є грубим порушенням принципу академічної доброчесності і є неприпустимими в процесі вивчення ВОК.

Політика щодо дедлайнів та перекладання.

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку. Перекладання тем семінарських занять відбувається за наявності поважних причин (наприклад, лікарняний).

Складання і перекладання заліку з ОК регламентує Положенням про поточне та підсумкове оцінювання знань здобувачів вищої освіти Волинського національного університету імені Лесі Українки.

Можливість визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та інформальній освіті. Визнання результатів навчання, здобутих шляхом формальної, неформальної та інформальної освіти, забезпечується відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у формальній, неформальній та/або інформальній освіті у Волинському національному університеті імені Лесі Українки (https://ed.vnu.edu.ua/wp-content/uploads/2024/09/2024_%D0%92%D0%B8%D0%B7%D0%BD%D0%B0%D0%BD%D0%BD%D1%8F_%D1%80%D0%B5%D0%B7%D1%83%D0%BB_%D1%82%D0%B0%D1%82i%D0%B2_%D0%92%D0%9D%D0%A3_i%D0%BC.%D0%9B.%D0%A3_%D1%80%D0%B5%D0%B4.pdf).

Можливість отримати додаткові (бонусні) бали.

1) Якщо здобувач освіти як окремий учасник, або у складі команди, брав участь у дебатах, турнірах, ток-шоу, що офіційно проходили на факультеті, або за участю факультету міжнародних відносин, і безпосередньо стосуються тем, що є у силабусі, тоді викладач зараховує додаткові (бонусні) 1- 15 балів.

V. Підсумковий контроль

Форма контролю – залік. Залік викладач виставляє за результатами поточної роботи за умови, що здобувач освіти виконав ті види навчальної роботи, що визначені у силабусі ВОК. У випадку, якщо здобувач освіти не

відвідував окремі аудиторні заняття (з поважних причин), на консультаціях він має право відпрацювати пропущені заняття та добрати ту кількість балів, що було визначено на пропущені теми.

У дату складання заліку викладач записує у відомість суму поточних балів, що їх здобувач освіти набрав під час поточної роботи (шкала від 0 до 100 балів). У випадку, якщо здобувач освіти протягом поточної роботи набрав менше як 60 балів, він складає залік під час ліквідації академічної заборгованості. У цьому випадку бали, набрані під час поточного оцінювання анулюють. Максимальна кількість балів на залік під час ліквідації академічної заборгованості – 100.

У день складання заліку за основною сесією заборонено проводити додаткові опитування здобувача освіти, а також здобувач освіти не має права доскладати будь-який вид робіт, передбачений силабусом освітнього компоненту.

Загальна сума балів за курс становить 100. Це сума балів за семінарські заняття (90 балів), ІНДЗ (10 балів).

VI. Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Лінгвістична оцінка
90 – 100	Зараховано
82 – 89	
75 – 81	
67 – 74	
60 – 66	
0 – 59	Незараховано (необхідне перескладання)

VI. Рекомендована література та ресурси

Методичне забезпечення	<ol style="list-style-type: none"> Roman Kotsan, Natalia Kotsan, Galina Kopachinska, Yevheniia Vozniuk Transformation of Ukrainian-Polish border regions: experience of Ukraine Forum Geographic Vol. 21, Issue 1. P: 92-101. DOI: 10.5775/fg.2022.071.i URL: http://forumgeografic.ro/ (2022) (Scopus) Natalia Kotsan, Galina Kopachinska, Yevheniia Vozniuk, Roman Kotsan Basic models of protection and functioning of the Ukrainian border in mode r ngeopolitical realities: a view from Ukraine. European Spatial Research and Policy Vol. 29, Number 1 (2022) P: 79-96. DOI: https://doi.org/10.18778/1231-1952.29.1.04 URL: https://czasopisma.uni.lodz.pl/esrap/article/view/9908 (Scopus+WoS) Коцан Н.Н., Коцан Р.І., Матящук Ю.М. Методичні основи дослідження політичного розвитку держави. <i>Актуальні проблеми міжнародних відносин і регіональних досліджень</i>: матеріали Міжнародної науково-практичної інтернет-конференції. (м. Луцьк, 6 грудня 2021 р.) Луцьк: Вежа-Друк, 2021. С. 240-242.
Основна	<ol style="list-style-type: none"> Цевельов О. Є. Досвід формування та застосування бойових резервів прикордонної служби, їх завдання в сучасних умовах / О. Є. Цевельов // Збірник наукових праць Центру воєнно-стратегічних досліджень Національного університету оборони України імені Івана Черняховського. 2022. № 1. С. 27-36. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Znpcvds_2022_1_6

	<p>2. Коцан Р.І. Радянсько-польський кордон у 1921–1939 роках: формування та функціонування. Монографія. Вид. 2-ге змін. та доп. Луцьк: Вежа-Друк, 2021. 448 с.</p> <p>3. Коцан Р.І. Витоки та сучасний період розвитку науки про кордони. Науковий вісник Східноєвропейського національного університету імені Лесі Українки. Серія: Міжнародні відносини, 2018. №5(378). С. 107–116.</p> <p>4. Коцан Р. Функціонування державних кордонів та розвиток прикордонних регіонів. Міжнародні відносини, суспільні комунікації та регіональні студії, 2018. №1(3). С. 95–103.</p> <p>5. Коцан Р. Розвиток теоретичних засад дослідження державних кордонів. Історико-політичні проблеми сучасного світу: Збірник наук статей. – Чернівці: Чернівецький національний університет, 2018. Т. 35–36. С. 64–70.</p>
Додаткова	<p>1. Коцан Н. Н., Коцан Р. І. Регіоналістика України : навчально-методичний комплекс дисципліни / Волинський національний університет імені Лесі Українки, факультет міжнародних відносин, кафедра міжнародних відносин і регіональних студій. Луцьк, 2022. 22 с.</p>